

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

**ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ**

UD DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(11 VE 12. SINIFLAR)

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ**

2026

İÇİNDEKİLER

1. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI	9
1.4. UD DERSİ KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI	9
1.5. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	10
2. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELER	12
11. SINIF	12
12. SINIF	24

1. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

"Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni" temel alınarak yapılandırılan *Ud Dersi Öğretim Programı*, beceri odaklı yaklaşımı esas alarak öğrencilerin kuramsal müzik bilgilerini; özgün, analitik ve performansa dayalı çıktılara dönüştürmelerini amaçlamaktadır. Programın temel yaklaşımında öğrencinin mensup olduğu medeniyetin ses mirasını ve yerel musiki kimliğini içselleştirmesi, eş zamanlı olarak küresel müzik kültürlerini evrensel bir perspektifle keşfetmesi ve bu sentez üzerinden çok boyutlu bir estetik derinlik inşa etmesi yer alır. Bu süreçte öğretim programı; teknik yetkinlik, müziksel ifade kapasitesi ve kültürel bilinç düzeyini eş güdümlü olarak geliştiren bütüncül bir pedagojik perspektife yaslanır. Nihayetinde bu program; öğrencinin sanatsal üretim kapasitesini geliştirmeyi, müziksel kimliğini güçlendirmeyi ve estetik duyarlılığı yüksek bir şahsiyetin oluşumunu destekleyen disiplinler arası bir gelişim süreci sunar.

Ud Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin teknik ve müziksel becerilerini geliştirmenin ötesinde; millî, manevi ve evrensel değerleri özümseyerek bu değerleri birer estetik çıktı olarak müziksel icra süreçlerine tahvil etmelerini hedeflemektedir. Program; müzik estetiği, müzik tarihinin derinliği ve icra disiplinlerinin titizliği üzerine inşa edilmiş bütüncül bir öğrenme dizisine dayanmaktadır. Bu kapsamda öğretim programı; öğrencinin müziği kuramsal temelleri ve uygulamalı boyutlarıyla tecrübe etmesini, köklü bir müzik kültürü bilinci geliştirmesini ve özgün ifade biçimleri kanalıyla yüksek bir estetik farkındalık kazanmasını amaçlamaktadır. Öğrencilerin müzik eserlerini biçimsel, yapısal ve estetik unsurlar açısından analiz ederek bu unsurları tarihsel süreklilik içerisinde mukayeseli olarak gözlemlemelerine imkân tanıyan program, sanatsal bir muhakeme yetisinin gelişimini de öncelemektedir.

Ud Dersi Öğretim Programı; öğrenme-öğretme uygulamalarında disiplinler arası ilişkiler kurarak müziksel icra eylemini yalnızca teknik bir beceri değil derinlikli bir düşünsel süreç olarak ele almaktadır. Program; öğrencilerin sanatsal alan becerileri bağlamında temel müziksel yetkinliklerini aktif bir katılım ve deneyim odaklı bir yaklaşımla geliştirmelerini hedeflemektedir.

Ud Dersi Öğretim Programı; sosyal-duygusal öğrenme becerileri, Erdem-Değer-Eylem (EDE) Çerçevesi, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerilerini birer yapı taşı kabul ederek, öğrencinin kültürel birikimden beslenen özgün ve nitelikli müziksel söylemler inşa etmesini desteklemektedir. Program dâhilinde yürütülen uygulama çalışmaları; teknik egzersizler, etütler ve repertuar çözümlmeleri vasıtasıyla öğrencinin sanatsal potansiyelini somut olarak ortaya çıkarmasına zemin hazırlamaktadır. Bu süreçte öğretim programı; öğrencinin benlik becerileri aracılığıyla kendini tanıma, kendini düzenleme ve kendine uyarlama; sosyal yaşam becerileri yoluyla iletişim, iş birliği ve sosyal farkındalık; ortak/birleşik beceriler yoluyla ise uyum, esneklik ve sorumlu karar verme becerilerini geliştirmenin yanı sıra Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi kapsamında ifade edilen değerleri ve sistem düşüncesi etrafında şekillenen okuryazarlık becerilerini kazandırmayı hedeflemektedir. Böylelikle öğrenci müziksel yaşantısı üzerinden kazandığı becerileri gündelik hayatın karmaşık problemlerini çözmede kullanabilme ve toplumsal hayata aktif, etik ve estetik bir duyarlılıkla katılım sağlama yetkinliği kazanmaktadır.

Ud Dersi Öğretim Programı; uygulama temelli bir pedagojiyle öğrencilerin otonom karar verebilen, analitik muhakeme yetisine sahip ve öz güveni yüksek müzisyenler olarak yetiştirmelerini hedeflemektedir. Beceri temelli öğrenmeyi merkeze alan program; millî ve manevi değerleri eğitim sürecinin ontolojik dayanakları olarak konumlandıran bütüncül bir perspektife sahiptir. Bu çerçevede program; öğrencilerin kültürel mirası estetik bir şuurla sahiplenmelerini ve bu birikimi müziksel icralarına bilinçli bir sentezle yansıtma amaçlar. Teknik yetkinliğin ötesinde bir yaklaşımla öz disiplin, sorumluluk bilinci ve kültürel aidiyet duygusu gelişmiş bireyler yetiştirilmesini esas alır. Nihayetinde bu öğretim programı; sanatsal tekâmülü millî bilinç ve evrensel değerlerle bütünleştirerek öğrencinin müziksel ve kültürel şahsiyetini tahkim etmektedir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan *Ud Dersi Öğretim Programı* ile öğrencilerin

1. Millî birliğimizi ve bütünlüğümüzü pekiştiren müzik kültürü ile birikimine sahip olmaları,
2. Müziksel bilgi ve becerileriyle kültürel mirasımızı yaşatmaları ve geleceğe taşımaları,
3. Ulusal ve uluslararası düzeyde sanatsal temsil yeterliliği edinmeleri,

4. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik etkinlikleriyle toplumun sosyal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmaları,
5. Türk müziğinin en önemli çalgılarından biri olan udu tanımaları ve icra etmeyi öğrenmeleri,
6. Musikimize özgü sesleri doğru basabilmek için makamlar ve seyir yapıları hakkında farkındalık kazanmaları,
7. Udun tarihsel gelişimi ve kültürel değerini bilmeleri,
8. Udun yapısı, bakımı ve doğru kullanımı konularında bilgi edinmeleri,
9. Udda pozisyonlar ve ana kolonlar hakkındaki bilgilere ulaşmaları,
10. Doğru tutuş, mızrap tekniği ve icra biçimlerini uygulayabilmeleri,
11. Doğru ve parlak ses üretirken nüans, vurgu, süsleme, glissando, legato gibi yorum tekniklerini etkin biçimde kullanabilmeleri,
12. Saz eserleriyle birlikte sözlü eserlerden de oluşan dengeli bir repertuar oluşturabilmeleri,
13. Bireysel ve grup çalışmalarında teknik, müzikal ve iş birliği becerilerini geliştirmeleri,
14. Geleneksel icra anlayışlarını bilerek çağdaş yorumlar geliştirmeleri,
15. Ud icrası yoluyla Türk müziğinin bireylerin ruhsal esenliğini destekleyen, bireylere sakinlik ve dinginlik veren yönünü fark etmeleri,
16. Ud icrası yoluyla Türk müziğinin tarihsel gelişim süreci ve üslup özellikleri hakkında farkındalık kazanmaları,
17. Türk müziğinin değerlerini evrensel müzik perspektifiyle değerlendirebilme ve sentezleyebilme becerisi kazanmaları,
18. Türk müziğinin millî birlik ve beraberliği güçlendiren toplumsal işlevini kavramaları ve bu bilinçle müzik icra etmeleri,
19. Teknolojinin sunduğu imkânları müzik üretimi, performans ve kayıt süreçlerinde bilinçli biçimde kazanmaları amaçlanmaktadır.

1.2. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Ud Dersi Öğretim Programı'nın uygulanma süreci ile ilgili aşağıdaki açıklamalar esastır:

- *Ud Dersi Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni* temel alınarak yapılandırılmıştır. Bu metin dikkate alınarak derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanması ve materyallerin hazırlanması gerekmektedir. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni*'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir. Öğrencilerin öğrendiklerini günlük yaşamda kullanabilmelerini desteklemek amacıyla farklı performans ve ürün odaklı görevler verilebilir.
- *Ud Dersi Öğretim Programı* kademeli olarak uygulanacağından bir önceki kademeye ilgili ön öğrenme eksiklikleri zümre öğretmenler kurulu tarafından tespit edilir; bu eksiklikleri gidermeye yönelik içerik, eğitim öğretim yılı başında zümre öğretmenler kurulu toplantılarında belirlenir ve eğitim öğretim sürecinde uygulanır.
- Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik süreçlerin tamamının bir arada yürütülmesi esastır. Bununla birlikte planlamalar, öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili ünitenin öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak yapılmalıdır. Öğrencilerin deneyimlemesi gereken yaşantılarda bu doğrultuda uyarlamalar yapılabilmektedir.
- Eğitim öğretim süreçlerinde Türkçenin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı bir öğrenme ortamı ve düşüncelerini özgürce paylaşabildiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği ve müziksel etkinliklerin rahatlıkla yapılabileceği bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır. Ayrıca sınıfın bunlara imkân verecek teknik donanıma sahip olması gerekmektedir.
- Bilgi, beceri ve eğilimler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken programlar arası bileşenler öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir.
- Öğretim programında yer alan öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur.

- Öğrencilerin temel kabulleri ve öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı ve farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleriyle iş birliği yapılmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri; öğrencilerin yetenekleri, ihtiyaçları ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde ilgi çekici, günlük yaşamla ilgili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecek görevler verilmeli; öğrenciyi yargılayıcı nitelik taşımayan ve güdüleyen geri bildirimler sunulmalıdır. Ud dersi, öğrencilerin sahip olduğu becerileri geliştirmeye yönelik bir süreçtir. Bu bağlamda öğrencilerin emeklerini ön plana çıkaran ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yer verilmelidir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında dijital teknolojilerden de yararlanılabilir.
- Ud dersi kapsamında öğrencilerin sahne çalışmalarını ve tasarımlarını ortaya koydukları millî birlik ve beraberliği sağlayan, manevi değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli araçlar olan belirli gün ve haftalar; okul temelli planlamalar ve zümre öğretmenler toplantıları aracılığıyla öğretim programında yer alması beklenen çalışmalar arasındadır.
- Öğrencilerin yetenekleri ve ilgileri doğrultusunda okulun imkânları ve çevre olanakları da gözeticilerle okul dışı sınıfta faaliyet, devlet kurumlarında gerçekleştirilen kurs, etkinlik vb. imkânlarla erişebilmeleri için yönlendirme ve rehberlik yapılarak öğrencilerin bu yöndeki takibi gerçekleştirilmelidir.
- Öğretim programının hedeflediği bilgi ve becerilere ulaşabilmek için müzik eserleri hem araç hem de gerektiğinde amaç olarak kullanılmaktadır. Örnek eser repertuarı hazırlanırken ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin seviyeleri, ilgileri, öğretim programının temel amaçları ve ünitelerin içerikleri dikkate alınmış; kültürümüzü ve millî bilincimizi yansıtmaya, kültürel değerlerin aktarılmasını sağlama görevi de göz önünde bulundurulmuştur. Öğretmen kılavuz kitaplarında örnek eser repertuarında yer alan eserlere yer verilebileceği gibi aynı amaçlara hizmet eden alternatif eserlerle de repertuar çeşitlendirilebilir.

Öğretim Programının Bileşenleri

- Öğretim programında alan becerilerinin yanı sıra öğrencilere kavramsal beceriler, sosyal ve duygusal beceriler, okuryazarlık becerileri ile değerler, eğilimler ve disiplinler arası bakış açısının kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu nedenle ud dersi, öğretim programında sıralanan ve öğrenme-öğretme yaşantılarıyla ilişkilendirilen bileşenler dikkate alınarak planlanmalıdır.
- Bilgi ve beceriler, içerik çerçevesiyle anlamlı bir bütünlük oluşturmalıdır. Programlar arası bileşenler (sosyal ve duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) ve eğilimler öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

- Öğretim programında öğrenme kanıtları olarak sunulan ölçme ve değerlendirme araçları, süreç ve ürüne dayalı değerlendirme yapmak amacıyla tasarlanmıştır. Ölçme araçları belirlenirken bunların ünitelerde yer verilen tüm öğrenme çıktılarına kapsaması hedeflenmiştir. Her bir üniteye bulunan ölçme ve değerlendirme araçları, öğretmenlere örnek teşkil etmesi amacıyla sunulmuştur. Öğretmenlerden bu araçları kullanmaları, gerekli durumlarda uyarlamaları veya farklı araçları sürece dâhil etmeleri beklenmektedir. Öğretmenin farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanması durumunda bu araçların üniteye öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerini ölçebilecek yapıda olmasına dikkat edilmelidir.
- Öğretim programında verilen her bir öğrenme çıktısına ilişkin en az bir öğrenme kanıtı sunulmuştur. Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken programlar arası bileşenler (sosyal duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri), öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri notla değerlendirilmemelidir. Bunun yerine birlikte gelişimi değerlendirmek amacıyla performans görevleri, ödev vb. ölçme araçlarında ve dereceli puanlama anahtarlarında dikkate alınan ölçütler arasında bu program bileşenlerine de yer verilmelidir.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri; öğrencilerin yetenek, ihtiyaç ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmeli ve öğrenciler tarafından kazanılan veya geliştirilen becerilerin yansıtılabileceği nitelikte olmalıdır.

- Ünitelerde yer alan öğrenme çıktılarının ölçülmesinde çalışma yaprağı, kısa ve uzun cevaplı sorular, karşılaştırma tablosu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, öz değerlendirme formu, açık uçlu sorular, öğrenme günlüğü, gözlem formu, yapılandırılmış grid, derecelendirme ölçeği, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, performans görevi vb. ölçme araçlarından yararlanılmalıdır.
- Öğrenmeler süreç boyunca izlenmeli, değerlendirilmeli ve öğrencilere geri bildirimde bulunulmalıdır. Geri bildirim; öğretmen tarafından dereceli puanlama anahtarına dayalı olarak verilmelidir. Bunun yanı sıra öğrencilerin öz değerlendirme, akran değerlendirmesi, grup değerlendirmesi gibi ölçme araçlarını inceleyerek kendi değerlendirme-lerini nesnel bir şekilde yapmalarına katkı sağlaması açısından önemlidir.
- Öğretim programının ünitelerinin her birinde en az bir performans görevine yer verilmiştir. Bu görevlerde öğrencilerin sunum yapmaları, udun tarihsel gelişimini özetleyen bir poster veya bir dijital sunum hazırlamaları, udda doğru duruş ve tutuş tekniklerini gösteren kısa bir video çekmeleri, mahur, kürdi ve hicaz makamlarında etüt ve eser icra etmeleri, vibrato tekniği kullanarak bir etüdü icra etmeleri vb. istenir.
- Ölçme araçlarındaki ölçütlerin belirlenmesinde öğrenme çıktılarının süreç bileşenleri ve görevin özellikleri dikkate alınmıştır. Örneğin çalma becerisine yer verilen bir ünite de dereceli puanlama anahtarı; bedenini çalmaya hazır hâle getirmek, uygun çalma tekniklerini kullanmak ve müziksel bileşenleri uygulamak gibi ölçütlerden oluşturulmuştur. Öz ve akran değerlendirme formları da kullanılarak öğrencilerin değerlendirilme süreçlerine katılması sağlanmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Ud Dersi Öğretim Programı*, öğrencilerin bütünsel gelişimini esas almaktadır. Bu gelişimi sağlayabilmek amacıyla öğrenme-öğretme yaşantılarında sunulan içerikler; ilgili öğrenme çıktısı, beceri, eğilim, programlar arası bileşenler ve disiplinler arası ilişkilerin kazandırılmasını gerçekleştirmeye yönelik hazırlanmıştır. Öğretim programının öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde örnekler sunulmuştur. Öğretmenlerden bu örneklerden yola çıkarak öğrenci gruplarının özelliklerine göre öğrenme yaşantılarını uyarlamaları, değiştirmeleri veya yeni etkinlikler oluşturmaları beklenmektedir.
- Ünitelerin işleniş sırası ve ünitelere ayrılan süre öğretim programında belirtilmiştir. Ancak zümre öğretmenleri öğrencilerin ön öğrenmeleri, ilgi ve ihtiyaçları ile çevresel imkânları gözетerek programın sarmal yapısı ile yıllık toplam ders saati sınırları dâhilinde zümre kararıyla düzenlemeler yapabilir.
- Öğretim programında her bir ünite için temel eğitim düzeyindeki öğretim programlarında yer alan konular ve beceriler göz önüne alınarak temel kabuller belirlenmiştir. Öğrenme yaşantıları uygulanırken ön değerlendirme sürecinde öğrencilerin temel kabullerde yer alan bilgi ve becerilere sahip olma durumlarının kontrol edilmesi, gerekli durumlarda temel kabullere ilişkin öğrenme ihtiyaçlarının karşılanması beklenmektedir.
- Temel kabullerde yer alan ifadeler kesinlik içerirken ön değerlendirme süreci ve köprü kurma bölümlerindeki ifadeler esnektir. Öğrenme-öğretme yaşantıları başlığı altında yer alan tüm bölümlerin ders kapsamında hayata geçirilmesi gereklidir.
- Öğretim programının uygulanmasında öğrencilerin bütüncül gelişimleri için çeşitli öğrenme süreçlerini deneyimlemesi gereklidir. Bu uygulamalarda yaşantı temelli öğrenmenin esas alınması ve uygulamanın bir süreç biçiminde yapılandırılması gerekmektedir. Bu süreci desteklemek üzere öğreneni merkeze alan öğretim yöntem ve tekniklerine (gözlem yoluyla öğrenme, serbest araştırma, zincir haritaları, araştırma-inceleme, balık kılıcı, soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kelime ilişkilendirme, özetleme, gösterip yaptırma, kavram haritası, yaratıcı drama, kuktan şarkı öğretimi, notayla şarkı öğretimi, bilinen şarkıya yeni söz yazma vb.) yer verilmeli ve öğretim programı, çok yönlü gelişime katkıda bulunacak öğretim yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilmelidir. Ayrıca öğrencilerin araştırma sürecine katkıda bulunması amacıyla öğretmenler tarafından öğrencilere gerekli çıktılarda ön hazırlık yaptırılması önemli görülmektedir.
- Köprü kurma aşamasında öğrencilerin önceki kademelerde edindiği bilgi ve beceriler hem günlük hayattaki olaylarla hem de öğretim programında yer alan bilgi ve becerilerle ilişkilendirilmelidir. Ayrıca öğrencilerin edindikleri yeni bilgi veya beceriler ile mevcut bilgi ve deneyimleri arasında bağlantı kurulmalı, bu sayede yeni bilgi daha anlamlı hâle getirilmelidir.

- Öğretim programının uygulanmasında öğrenme süreci; öğretmenin rehber ve kolaylaştırıcı rolünü üstleneceği, öğrenenin merkeze alınacağı ve aktif katılımının sağlanacağı şekilde düzenlenmelidir. Bu nedenle düşüncelerin özgürce paylaşılabilirdiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Öğretim programının sorgulama temelli anlayışa yaptığı vurgu, bireysel ve iş birlikli sorgulamayı ön plana çıkarmaktadır. Sorgulama sürecini desteklemek, bunun yanında etkileşimi sağlamak ve birlikte öğrenme fırsatlarını artırmak için iş birlikli öğrenme ortamlarının sürece dâhil edilmesi beklenmektedir. İş birlikli ortamların sadece sınıfta değil sınıf dışında da oluşturulması, bunun için farklı sınıf düzeylerinde öğrenim gören öğrencilerin bir araya getirildiği ve akran öğretime fırsat veren etkinliklerin gerçekleştirilmesi önemli görülmektedir.
- Öğretim programı bütüncül eğitim anlayışına göre yapılandırılmıştır. Bu nedenle disiplinler ve beceriler arası ilişkileri kapsayan yapıların kurulmasına önem verilmelidir. Öğretim programı bütüncül eğitim anlayışına göre yapılandırılmıştır. Bu nedenle disiplinler ve beceriler arası ilişkileri kapsayan yapıların kurulmasına önem verilmelidir. Bu amaçla öğrenme-öğretme yaşantılarını tasarlama ve öğretim materyallerini geliştirme süreçlerinde çalgı toplulukları, Batı müziği teori ve uygulaması, Türk müziği teori ve uygulaması ve çalgı eğitimi derslerinin zümre öğretmenleri ile iş birliği içinde çalışılması önerilmektedir. Söz konusu iş birliği; disiplinler ve beceriler arası ilişkiler doğrultusunda öğrenme çıktılarının birbirini destekleyecek biçimde eşgüdömlü olarak planlanması, uygulama süreçlerinin ortaklaşa yürütülmesi ve bütünlük etkinliklerin tasarlanmasını kapsar.
- Öğretim uygulamalarında ud dersi disiplini ile ilgili kavramların ve kavramlar arası ilişkilerin öğrenilmesini desteklemek üzere görsel materyaller ve dijital/teknolojik araçlardan yararlanılması önerilmektedir. Bunların yanı sıra şema, afiş, broşür gibi görsel materyaller de kullanılabilir. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleriyle iş birliği yapılmalıdır.
- Öğretim programının uygulanmasında öğretmenlerden hem öğretim teknolojilerine hem de teknoloji tabanlı öğretim stratejilerine dayalı öğretim yöntemlerini anlamlı öğrenmeyi destekleyecek biçimde kullanmaları beklenmektedir. Bu kapsamda video, sunu, nota yazım programları gibi materyaller ile teknoloji tabanlı öğretim uygulamaları da sürece dâhil edilebilir.

Farklılaştırma

- Öğretim sürecinin düzenlenmesinde öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önüne alınmalıdır. Bu amaçla öğretim sürecinin öğrenci ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi için öğretimin farklılaştırılması yoluna gidilmelidir. Bu kapsamda farklılaştırma bölümünde zenginleştirme ve destekleme başlıkları altında öneriler sunulmuştur. Farklılaştırma kapsamındaki tüm uygulamalar öğretmen tarafından öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak planlanır ve uygulanır. Bu kapsamda MEB onaylı dijital veya basılı materyallerden faydalanılmalıdır.
- Farklılaştırma sürecinde öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyeleri, ilgileri ve öğrenme profilleri dikkate alınmalı; içerik, süreç ve ürün bu özelliklere uygun hâle getirilmelidir. Bu kapsamda zenginleştirici ve destekleyici etkinlikler yoluyla tüm öğrencilere öğrenme fırsatları sağlanmalıdır. Bu etkinlikler, farklı öğrenme düzeyine sahip öğrencilerin gereksinimlerine cevap verecek şekilde planlanmalıdır. Farklılaştırma kapsamında zenginleştirme ve destekleme bölümlerinde yer alan uygulamalara ders kitaplarında yer verilmez.
- Desteklemede amaç, öğrencilerin kendi hızlarında ilerleyebilmeleri için gereken zaman ve desteği almalarıdır. Öğrenme-öğretme süreci ve etkinlikler, öğrencilerin kavrama düzeylerine uygun bir şekilde düzenlenir. Bu yöntem, öğrencilerin temel kavramları anlamalarını ve temel becerileri kazanmalarını sağlar.
- Zenginleştirmede amaç; öğrencilerin derinlemesine düşünmeleri, karmaşık kavramları keşfetmeleri ve daha geniş bir bakış açısı geliştirmelerine destek olmaktır. Zenginleştirme bölümünde daha karmaşık ve derin içeriğe yer verilerek öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirmelerine olanak tanınır.

1.3. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI

11. SINIF

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. UDU TANIYALIM	3	4	6
2. UDDA SES ÜRETİMİ-I	3	32	44
3. ETÜT VE ESER İCRASI-I	1	32	44
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*		4	6
TOPLAM	7	72	100

12. SINIF

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. UDDA SES ÜRETİMİ-II	1	22	28
2. TEKNİK ÇALIŞMALAR	1	23	33
3. ETÜT VE ESER İCRASI-II	1	23	33
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*		4	6
TOPLAM	3	72	100

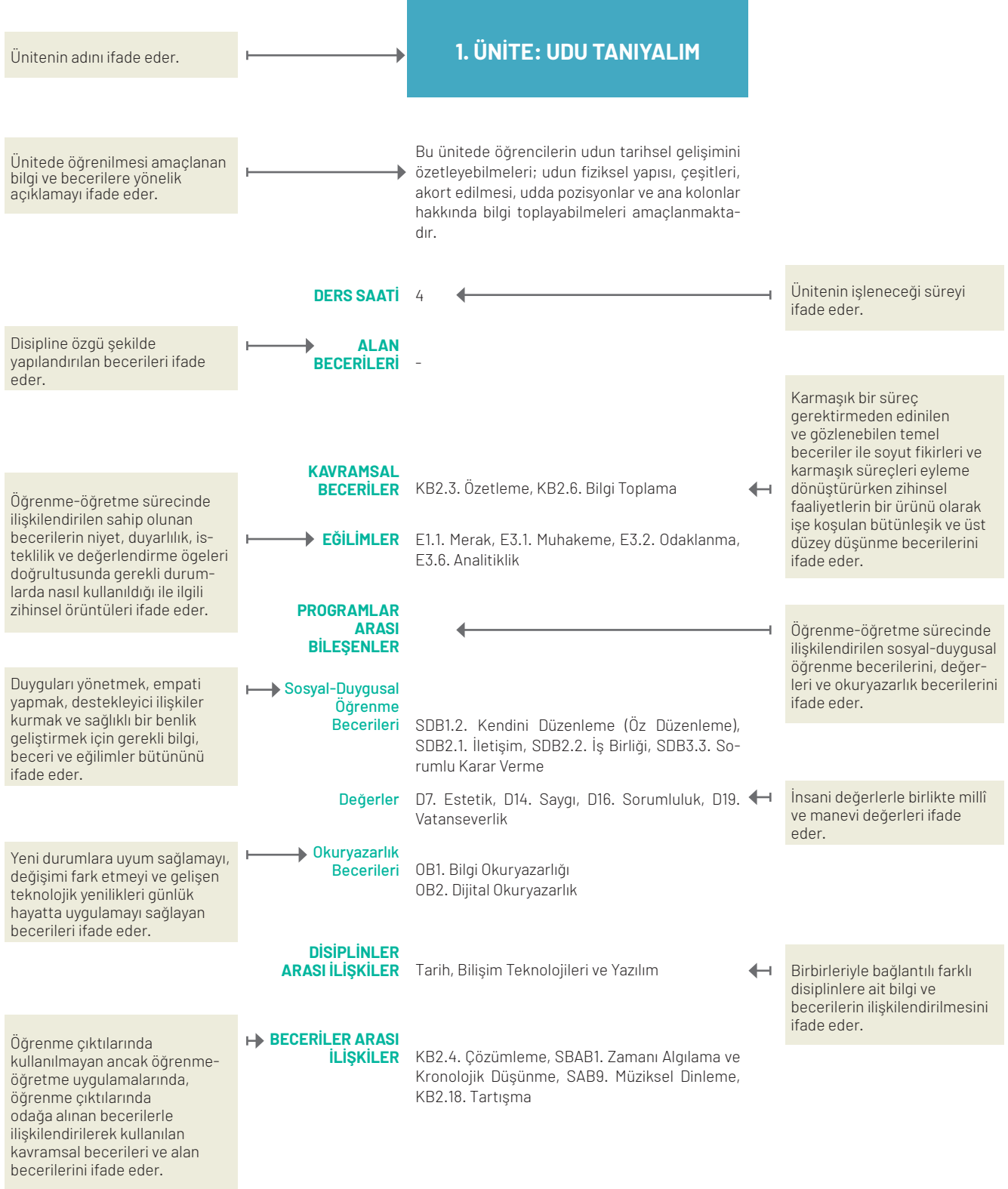
*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.4. UD DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBADI
UD DERSİ 11. SINIF	8-10	19,5 cm X 27,5 cm
UD DERSİ 12. SINIF	8-10	19,5 cm X 27,5 cm

1.5. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Ünite temelli yaklaşımla hazırlanan *Ud Dersi Öğretim Programı* 11 ve 12. sınıflarda uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Öğretim programında her sınıf düzeyinde 3 ünite yer almaktadır. Ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

Öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.	ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	UD.11.1.1. Udun tarihsel gelişimini özetleyebilme a) Udun tarihsel gelişimi ile ilgili çözümleme yapar. b) Udun tarihsel gelişimi ile ilgili sınıflandırma yapar. c) Udun tarihsel gelişimini yorumlar.	Dersin kodu Sınıf seviyesi Ünite numarası Öğrenme çıktısı numarası
Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.	İÇERİK ÇERÇEVESİ Anahtar Kavramlar	Udun Tarihsel Gelişimi Udun Fiziksel Yapısı, Çeşitleri ve Akort Edilmesi burguluk, gövde, kolon, mızrap, perde, pozisyon, sap, tel	Disipline ait başlıca genelleme, ilke, anahtar kavramlar, semboller vb. ifade eder.
Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.	ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)	Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; soru-cevap tekniği, açık uçlu sorular, tartışma, grup çalışması, sunum, poster, infografik, tablo, tarih şeridi, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, performans görevi ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.	Öğrenme çıktıların değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.
Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler, beceriler arası ilişkiler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.	ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI Temel Kabuller	Öğrencilerin temel Türk müziği çalgılarını tanıdıkları ve Türk müziği formları hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin dijital araştırma araçlarını kullanabilecek; udun tarihsel süreçleri, udda pozisyonlar ve ana kolonları kavrayabilecek düzeyde oldukları varsayılır.	Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.
Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgileri ve/veya becerileri ifade eden temel kabullerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.	Ön Değerlendirme Süreci Köprü Kurma	Akıllı tahta veya belirlenen kaynaklar kullanılarak öğrencilere Türk müziğinde kullanılan başlıca telli çalgıların ve udda pozisyonlar ile ana kolonların görselleri gösterilebilir. "Ud, Türk müzik tarihinde ne kadar eskiye dayanıyor?", "Udda pozisyon sayısı kaçtır?" ve "Udda ana kolonlar neler olabilir?" şeklinde yönlendirici bir soruyla öğrencilerin tahmin yürütmeleri sağlanabilir. Öğrencilere her nesne gibi müzik aletlerinin yapısında da birtakım farklılıkların meydana gelmesinin kaçınılmaz olduğu belirtilebilir. Öğrencilere "Bir müzik aletinin zaman içinde nasıl değiştiğini hiç düşündünüz mü?", "İnsanlar neden aynı çalgının farklı türlerini yaparlar?" soruları sorulabilir. Öğrencilerden kendi deneyimlerinden yola çıkarak geleneksel müziğin önemli çalgılarından biri olan udu ilk kez çaldıkları ya da gözlemledikleri anı hatırlamaya çalışmaları istenebilir.	Mevcut bilgi ve becerilerle yeni edinilecek bilgi ve beceriler arasında ilişki kurmayı, buradan hareketle yeni edinilecek bilgi ve becerilerle günlük yaşam deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.	Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	UD.11.1.1 Dersin başında öğretmen, öğrencilere "İlk ud kaç telli olarak yapılmış olabilir?" sorusunu yönelterek tartışma başlatır (E1.1, KB2.18). Öğrencilerin verdiği yanıtlar üzerinden insanların ses çıkarmak için kullandıkları mızrap, tel, kabak gibi doğal malzemelerle yaptıkları ilk basit çalgılardan söz edilir. Bu çalgıların zamanla çeşitlenerek kopuz, lavta, ud gibi telli çalgıların temellerini oluşturduğu vurgulanır.	
Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.	FARKLILAŞTIRMA Zenginleştirme	Öğrencilerin yaşadıkları bölgede bulunan müzik enstrümanları ve çalgı yapım atölyelerini, Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Çalgı Atölyesini, Çalgı Müzesi gibi müzeleri ziyaret etmeleri sağlanabilir. Müzik tarihine ilgili yüksek öğrencilerden Fârâbî, Abdülkâdir Merâgî, İtrî veya Hamâmîzâde İsmâil Dede Efendî'nin eserlerinden yola çıkarak udla ilgili kısa bir sunum hazırlamaları istenebilir.	Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.	Destekleme ÖĞRETMEN YANSITMALARI	Öğrencilere udun tarihsel dönemlerine ait görseller, ses kayıtları ve kısa bilgi notları verilebilir. Bu materyaller yardımıyla çalgının Osmanlı Dönemi ve Cumhuriyet Dönemi'ndeki modern uda kadar uzanan gelişim çizgisi yeniden incelenebilir. Öğretim programına yönelik görüş ve önerilerini içeren karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.	Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

2. UD DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN FARKLI SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELER

11. SINIF

1. ÜNİTE: UDU TANIYALIM

Bu ünite de öğrencilerin udun tarihsel gelişimini özetleyebilmeleri; udun fiziksel yapısı, çeşitleri, akort edilmesi, udda pozisyonlar ve ana kolonlar hakkında bilgi toplayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 4

**ALAN
BECERİLERİ** -

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.3. Özetleme, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitiklik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Tarih, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.4. Çözümleme, SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme, SAB9. Müziksel Dinleme, KB2.18. Tartışma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

UD.11.1.1. Udun tarihsel gelişimini özetleyebilme

- a) Udun tarihsel gelişimi ile ilgili çözümleme yapar.
- b) Udun tarihsel gelişimi ile ilgili sınıflandırma yapar.
- c) Udun tarihsel gelişimini yorumlar.

UD.11.1.2. Udun fiziksel yapısı, çeşitleri ve akort edilmesi hakkında bilgi toplayabilme

- a) Udun fiziksel yapısı, çeşitleri ve akort edilmesi hakkındaki bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak udun fiziksel yapısı, çeşitleri ve akort edilmesi hakkındaki bilgileri bulur.
- c) Udun fiziksel yapısı, çeşitleri ve akort edilmesi hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Udun fiziksel yapısı, çeşitleri ve akort edilmesi hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

UD.11.1.3. Udda pozisyonlar ve ana kolonlar hakkında bilgi toplayabilme

- a) Udda pozisyonlar ve ana kolonlar hakkındaki bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak udda pozisyonlar ve ana kolonlar hakkındaki bilgileri bulur.
- c) Udda pozisyonlar ve ana kolonlar hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Udda pozisyonlar ve ana kolonlar hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Udun Tarihsel Gelişimi

Udun Fiziksel Yapısı, Çeşitleri ve Akort Edilmesi

Udda Pozisyonlar ve Ana Kolonlar

Anahtar Kavramlar

burguluk, gövde, kolon, mızrap, perde, pozisyon, sap, tel

ÖĞRENME KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; soru-cevap tekniği, açık uçlu sorular, tartışma, grup çalışması, sunum, poster, infografik, tablo, tarih şeridi, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, performans görevi ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrenciler udun tarihsel gelişimini özetleyen, udun pozisyonları ve ana kolonlarını gösteren bir poster veya dijital sunum hazırlayabilir ya da udun bölümlerini tanıtan etkileşimli görsel kart veya dijital rehber tasarlayabilir.

Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir.

Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin temel Türk müziği çalgılarını tanıdıkları ve Türk müziği formları hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin dijital araştırma araçlarını kullanabilecek; udun tarihsel süreçleri, udda pozisyonlar ve ana kolonları kavrayabilecek düzeyde oldukları varsayılır.

Ön Değerlendirme Süreci

Akıllı tahta veya belirlenen kaynaklar kullanılarak öğrencilere Türk müziğinde kullanılan başlıca telli çalgıların ve udda pozisyonlar ile ana kolonların görselleri gösterilebilir. “Ud, Türk müzik tarihinde ne kadar eskiye dayanıyor?”, “Udda pozisyon sayısı kaçtır?” ve “Udda ana kolonlar neler olabilir?” şeklinde yönlendirici bir soruyla öğrencilerin tahmin yürütmeleri sağlanabilir. Kısa bir dinleme etkinliğiyle öğrencilere udun tınısı dinletilebilir, uddaki pozisyonlar ve kolonlar gösterilebilir. Bu sesin onlarda uyandırdığı duygu ve çağrışımlar üzerine kısa bir sohbet yapılabilir. Öğrencilerden udun sesi, biçimi veya yapısını daha önce gördükleri bir çalgıyla ilişkilendirmeleri istenebilir. Elde edilen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin ön bilgi düzeyleri gözlemlenip konuya yönelik dikkat çekilebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere her nesne gibi müzik aletlerinin yapısında da birtakım farklılıkların meydana gelmesinin kaçınılmaz olduğu belirtilebilir. Öğrencilere “Bir müzik aletinin zaman içinde nasıl değiştiğini hiç düşündünüz mü?”, “İnsanlar neden aynı çalgının farklı türlerini yaparlar?” soruları sorulabilir. Öğrencilerden kendi deneyimlerinden yola çıkarak geleneksel müziğin önemli çalgılarından biri olan udu ilk kez çaldıkları ya da gözlemledikleri anı hatırlamaya çalışmaları istenebilir. Öğrencilerden udun fiziksel özelliklerini ve ud icrasında ortaya çıkan sesin kendilerinde nasıl bir etki uyandırdığını arkadaşlarıyla paylaşmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

UD.11.1.1

Dersin başında öğretmen, öğrencilere “İlk ud kaç telli olarak yapılmış olabilir?” sorusunu yönelterek tartışma başlatır (**E1.1, KB2.18**). Öğrencilerin verdiği yanıtlar üzerinden insanların ses çıkarmak için kullandıkları mızrap, tel, kabak gibi doğal malzemelerle yaptıkları ilk basit çalgılardan söz edilir. Bu çalgıların zamanla çeşitlenerek kopuz, lavta, ud gibi telli çalgıların temellerini oluşturduğu vurgulanır. Öğrencilerden udun biçimsel özelliklerinin geçmişten günümüze nasıl değiştiğini gösteren görselleri ve açıklamaları inceleyerek çözümleme yapmaları istenir (**E3.6, KB2.4**). Öğrenciler udun Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi’ne ait örneklerini görseller üzerinden karşılaştırır. Öğrencilerin Türk müziğinin millî birlik ve beraberliği güçlendiren rolünü fark etmeleri ve udun Türk kültüründeki önemini kavramaları amacıyla dinleme, inceleme ve sınıf içi paylaşım etkinlikleri gerçekleştirilebilir. (**D19.2**). Öğrenciler tel sayısı, gövde şekli gibi değişimleri belirleyerek udun gelişimini sınıflandırır. Yapılan sınıflandırma derse katılan tüm öğrenciler tarafından ekip olarak öğretmene sunulur ve bu esnada sorumluluk, birlikte hareket etme, anlayışlı ve nazik olmanın önemi kendilerine hatırlatılır (**SDB2.2, D14.1, D16.3, SDB1.2**). Öğrencilerden udun tarihsel gelişimini bireysel yorumlamaları ve “Udun Tarihsel Serüveni” başlıklı bir tarih şeridi hazırlamaları istenir (**SBAB1**). Bu süreçte tarih disiplininin yararlanılarak tarihin doğası konusu ile ilişki kurulur. Öğrencilere hazırladıkları tarih şeridinin görsel bir bütünlük ve uyum içinde olması gerektiği vurgulanır (**D7.3**). Çözümleme, sınıflama ve yorum aşamalarını içeren bu çalışmanın udun yapısal, kültürel ve müzikal gelişimini özetler nitelikte olması gerektiği belirtilir. Hazırlanan tarih şeritleri bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Daha sonra öğrencilere çeşitli dönemlere ait ud icralarından kısa örnekler dinletilir (**SAB9**).

UD.11.1.2

Öğrencilerden “Bir çalgının sesini oluşturan bölümler nelerdir?” sorusu üzerine düşünmeleri istenir **(E1.1)**. Öğrenciler fikirlerini paylaşır. Bu fikir alışverişi ile öğrencilerin ön bilgilerinin ortaya çıkarılması hedeflenir. Öğrencilerden udun fiziksel yapısı ve akort edilmesi hakkında bilgi toplamak için dijital araştırma platformları, ansiklopediler, çalgı tanıtım videoları, müzik kitapları, sanal müze içerikleri gibi kaynaklara yönelmesi bunlar içerisinde seçimde bulunmaları istenir **(OB2)**. Öğretmen rehberliğinde, belirlenen araçların udun bölümleri ve akordu hakkında bilgiye ulaşmak için uygunluğu ve güvenilirliği tartışılır **(E3.1, SDB2.2, OB1, KB2.18)**. Öğrenciler, seçtikleri kaynaklardan yararlanarak udun fiziksel yapısı ve akort edilmesi ile ilgili bilgi toplar. Toplanan bilgiler sınıfta paylaşılır. Öğrenciler, elde ettikleri bilgileri arkadaşlarının ulaştığı bilgiler ile karşılaştırarak bilgilerin doğruluğunu kontrol eder. Çelişen ya da eksik görülen bilgiler tartışılır ve hangi kaynağın daha güvenilir olduğu sınıfça değerlendirilir **(E3.1, SDB3.3)**. Değerlendirme sürecinde öğrencilerden birbirlerine saygılı olmaları istenir **(D14.1)**. Doğrulanmış bilgiler; dijital araçlar veya geleneksel yöntemlerle poster, infografik veya tablo hâline getirilir. Bu süreçte bilişim teknolojileri ve yazılım disiplininden yararlanılarak dijital ürün tasarımı ve geliştirme konusu ile ilişki kurulur. Öğrenciler hazırladıkları ürünleri sınıfta sunar, diğer öğrenciler ürünleri inceleyerek geri bildirim verir. Süreç sonunda sınıfça “Udun Bölümleri Panosu” oluşturulur.

UD.11.1.3

Öğrencilere udda pozisyonlar ve ana kolonlar hakkında bilgi toplayabilmek için etkinlik yapılacağı söylenir. Ardından öğrenciler, ilk adım olarak udda pozisyonlar ve ana kolonlarla ilgili bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler. Bu kapsamda öğrencilerin okul kütüphanesinin yanı sıra öğrenme ortamında hazırlanmış kaynak köşesi ve/veya genel ağdan yararlanarak ilgili konuya yönelik kaynakları incelemeleri istenebilir. Öğrencilere kaynakların güvenilirliğine ve içeriklerin konuya uygunluğuna dikkat etmeleri ve kolektif bir çalışma gerçekleştirirken birbirlerinin fikirlerine saygı duymaları gerektiği hatırlatılır **(E3.2, D14.1)**. Öğrencilerin seçmiş oldukları araçları kullanarak udda pozisyonlar ve ana kolonlar ile ilgili bilgi toplamaları sağlanır. İncelenen kaynaklardan elde edilen bilgilerin öğretmenin konu ile ilgili hazırladığı dijital materyaller eşliğinde tartışılarak sınıfça doğrulanması sağlanır **(SDB2.1, OB2)**. Öğrencilerden udda kullanılan pozisyonları bireysel olarak açıklamaları ve ud klavyesinde yer alan perdeleri göstermeleri istenir. Öğrenciler, udda pozisyonlar ve ana kolonlarla ilgili doğruladıkları bilgileri konuya ait görsellerle destekler ve bunları bir pano, sunum, afiş veya bilgi görseli aracılığıyla kaydeder. Etkinlik çalışması sırasında görevini eksiksiz ve zamanında yapmaları gerektiği vurgulanır **(D16.3)**. Çalışma; dereceli puanlama anahtarı, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, gözlem formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrenciler udun tarihsel gelişimini özetleyen, udun pozisyonları ve ana kolonlarını gösteren bir poster veya dijital sunum hazırlayabilir ya da udun bölümlerini tanıtan etkileşimli görsel kart veya dijital rehber tasarlayabilir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir. Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin yaşadıkları bölgede bulunan müzik enstrümanları ve çalgı yapım atölyelerini, Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Çalgı Atölyesini, Çalgı Müzesi gibi müzeleri ziyaret etmeleri sağlanabilir. Müzik tarihine ilgisi yüksek öğrencilerden Fârâbî, Abdülkâdir Merâgî, İtrî veya Hamâmîzâde İsmâil Dede Efendî'nin eserlerinden yola çıkarak udla ilgili kısa bir sunum hazırlamaları istenebilir. Yapılan çalışmalar öz değerlendirme formu veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

Destekleme Öğrencilere udun tarihsel dönemlerine ait görseller, ses kayıtları ve kısa bilgi notları verilebilir. Bu materyaller yardımıyla çalgının Osmanlı Dönemi ve Cumhuriyet Dönemi'ndeki modern uda kadar uzanan gelişim çizgisi yeniden incelenebilir.

Udun tarihsel gelişimini kavramada güçlük çeken öğrenciler için süreçteki değişimleri görselleştirmeye dayalı etkinlikler planlanabilir.

Udun parçalarının etiketlenmiş bir görseli (sap, gövde, burguluk, mızrap vb.) gösterilerek bu görsel üzerinde birlikte çalışma yapılabilir. Yapılan çalışmalar öz değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretim programına yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: UDDA SES ÜRETİMİ-I

Bu ünite de öğrencilerin ud icrasında doğru duruş ve tutuş tekniklerini çözümleyebilmele-ri, udda açık tellerde mızrap vuruşları için yazılmış etütleri ve udda II. pozisyonda parmak baskısı için yazılmış etütleri müziksel çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 32

ALAN
BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİ KB2.4. Çözümleme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistemati klik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim

Değerler D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türk Müziği Teori ve Uygulaması

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER KB2.18. Tartışma, KB2.2. Gözlemleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

UD.11.2.1. Ud icrasında doğru duruş ve tutuş tekniklerini çözümleyebilme

- Ud icrasında doğru duruş ve tutuş tekniklerinin aşamalarını belirler.
- Ud icrasında doğru duruş ve tutuş tekniklerinin aşamaları arasındaki ilişkileri belirler.

UD.11.2.2. Udda açık tellerde mızrap vuruşları için yazılmış etütleri müziksel çalabilme

- Açık tellerde mızrap vuruşları için yazılmış etütleri çözümler.
- Uda özgü duruş ve mızrap tutuş pozisyonu alır.
- Uda özgü mızrap vuruşu tekniklerini kullanır.
- Udda açık tellerde mızrap vuruşları için yazılmış etütlerin müziksel bileşenlerini uygular.

UD.11.2.3. Udda II. pozisyonda parmak baskısı için yazılmış etütleri müziksel çalabilme

- Udda II. pozisyonda parmak baskısı için yazılmış etütleri çözümler.
- Uda özgü duruş, mızrap tutuş ve parmak pozisyonunu alır.
- Uda özgü II. pozisyonda parmak baskısı tekniklerini kullanır.
- Udda II. pozisyonda parmak baskısı için yazılmış etütlerin müziksel bileşenlerini uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ud İcrasında Doğru Duruş ve Tutuş Teknikleri
Açık Tellerde Mızrap Vuruşları
II. Pozisyonda Ses Üretme

Anahtar Kavramlar

duruş, icra, nota, parmak, tutuş, II. pozisyon

ÖĞRENME KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu üniteadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, gösterip yapma, tartışma, sunum, poster, bilgi görseli (infografik), tablo, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, performans görevi ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden udda II. pozisyonda parmak baskısı tekniklerini gösteren kısa bir video çekmeleri veya dijital ortamda ud icrasına ait udda II. pozisyonda parmak baskısı örneklerini gösteren bir poster tasarlamaları istenebilir.

Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir.

Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin temel müzik bilgisine ve çalgı gözlem becerisine sahip oldukları, temel ritim duygusunu geliştirdikleri ve dijital araştırma araçlarını kullanabildikleri varsayılır.

Ön Değerlendirme Süreci

Derse girişte öğrencilere ud icrasına ait kısa bir performans videosu izletilebilir. "Bir çalgıyı çalarken duruş ve tutuş neden önemlidir?" sorusuyla öğrencilerin ön bilgileri yoklanabilir. Öğrencilerden videoda dinledikleri eserin ritmini sergilemeleri istenebilir. Öğrenciler udla ilgili bildiklerini ve gözlemlerini özetleyerek arkadaşlarıyla paylaşabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden izlemiş oldukları bir ud icrasında (canlı konser, dijital ortam, sahne performansı vb.) özellikle sanatçının duruş ve udu tutuş şekli ile ilgili gözlemlerini paylaşımları istenebilir. Bir müzik aleti çalarken doğru duruş ve tutuşun ses kalitesine olan etkisine değinilerek öğrencilerin zihinsel olarak derse hazır hâle gelmelerine katkı sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**UD.11.2.1**

Öğrencilerden kendilerine sunulan doğru ve yanlış tutuş fotoğraflarını analiz etmeleri ve hangi duruşun neden doğru/yanlış olduğunu tartışmaları istenir (**SDB2.1, E3.1, D7.1, OB4, KB2.18**). Udun yapısına uygun olarak alçak ve kolsuz sandalyede dik oturuş, udun göğüs kısmının karşıya bakacak şekilde sağ bacağa yerleştirilmesi, teknenin alt kol ortasından kavranıp sağ omuzla sabitlenmesi, sapın yere paralel uzatılması gibi temel aşamalar ifade edilerek tek tek öğretmen tarafından gösterilir. Gösterip yaptırma tekniği ile her öğrenci doğru pozisyonu uygular ve öğretmen bireysel düzeltmeler yapar (**E1.3, SDB1.2**). Kendilerine yapılan açıklama ve gerçekleştirdikleri uygulama sonrasında öğrenciler, doğru duruş ve tutuş tekniklerinin aşamalarını belirler (**D3.4, SDB1.1, E3.6**). Öğrencilerden oturuşun denge ve nefese etkisi, teknenin omuzla sabitlenmesinin parmak basacak elin serbestliğine etkisi, sap açısının parmak pozisyonu/entonasyona etkisi, gövde-sap-omuz hizasının mızrap doğrultusu/ses kalitesine etkisi gibi vb. açılardan aşamalar arasındaki ilişkileri belirlemeleri istenir (**SDB1.1, E3.7**). Bir sonraki aşamada öğrenciler; ud icrasında duruş, oturuş ve tutuş aşamalarını sıralayarak bu hareketlerin birbirini nasıl tamamladığını açıklar. Öğrenciler, aşamaları sıralayan ve bu aşamalar arası ilişkileri oklarla gösteren kısa bir poster/dijital slayt hazırlayarak ürünleri akran geri bildirimiyle paylaşabilir (**SDB1.2, SDB2.1, E3.1, D16.3, OB2**).

UD.11.2.2

Öğretmen, ud icrasında mızrap tutuşunun aşamalarını uygulamalı olarak gösterir. Öğrenciler; mızrapın başparmak ve işaret parmağı arasında avuç içine yerleşecek biçimde konumlandırılmasını gözlemler (**E3.2, SDB1.1**). Öğrenciler bu gözlemler doğrultusunda mızrap tutuşunun aşamalarını belirler ve not alır (**E3.6**). Öğretmen mızrap vuruş yönleri (üst-alt), tele temas noktası (ana eşikten yaklaşık 8-10 cm) gibi unsurların ses kalitesine etkisini örneklerle açıklar. Öğrenciler bu teknik unsurlar arasındaki bağlantıyı tartışarak aşamalar arasındaki ilişkileri belirler (**D7.3, SDB2.1**). Öğrenciler uygulama aşamasında ud üzerinde boş tel mızrap vuruş etütlerini çözümler, ardından doğru duruş ve mızrap tutuş pozisyonunu alır (**E1.3**). Her öğrenci, öğretmen rehberliğinde mızrap vuruşlarını kontrol eder ve mızrap vuruş tekniklerini kullanarak ses üretir (**SDB1.2**).

UD.11.2.3

Öğrencilere "Bir notayı farklı pozisyonlarda çaldığınızda ses nasıl değişir?" sorusu yönelti- lerek konuya karşı ilgileri artırılmaya çalışılır (**E1.1**). Öğrenciler, öğretmen tarafından gös- terilen kısa video veya icra kayıtlarını izleyerek parmak baskısı ve II. pozisyonun ses üze- rindeki etkilerini gözlemler (**KB2.2**). Öğrenciler, çalışılacak etütlerdeki notaları çözümler; hangi perdelerde hangi pozisyonun kullanıldığını belirler ve notalarla parmak baskılarını ilişkilendirir (**OB9**). Öğrenciler doğru tutuş pozisyonunu alır, uda özgü II. pozisyonda par- mak baskısı tekniklerini kullanarak udu dengede tutup çalma pozisyonu uygular (**E1.3**). Öğrenciler etüt çalışmaları sırasında notaların süre, vurgu, dinamik ve tını bileşenlerini uygulayarak müziksel bütünlüğü oluşturur. Öğrencilerin etüt çalışmasını özenli bir şe- kilde yürüterek görev bilincine sahip olmaları desteklenir (**OB9, D16.3**). Öğrencilerden ud icrasında doğru teknikle müziksel ifadeyi bütünleştirme becerisi kazanabilmeleri için kısa melodileri (ara nağmeleri) veya etüt parçalarından uygun görülenleri bireysel olarak ses- lendirmeleri istenir. Bu süreçte Türk müziği teori ve uygulaması disiplininin yararlanıla- rak makam konusu ile ilişki kurulur.

Etüt sonunda öğrenciler, kendi icralarını video veya ses kaydıyla değerlendirir ve gelişimlerini gözlemler. Değerlendirme sürecinde öğrenciler kişisel özelliklerini tanıyarak öz saygılarını geliştirir (**E3.6, D14.2**). Performans görevi olarak öğrencilerden udda II. pozisyonda parmak baskısı tekniklerini gösteren kısa bir video çekmeleri veya dijital ortamda ud icrasına ait udda II. pozisyonda parmak baskısı örneklerini gösteren bir poster tasarlamaları istenebilir. Bu süreçte bilişim teknolojileri ve yazılım disiplininden yararlanılarak dijital ürün tasarımı ve geliştirme konusu ile ilişki kurulur. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir. Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir (**SDB1.2, OB9**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler; Yorgo Bacanos, Cinuçen Tanrıkorur gibi farklı sanatçıların icralarını dinleyip analiz edebilir, bu icralarda kullanılan mızrap vuruşu çeşitleri, dinamik kullanımı ve parmak pozisyonları üzerine gözlemler yapabilir. Ud icrasında ileri düzeydeki öğrencilerden mızrap kombinasyonlarını küçük etütler üzerinden doğaçlama olarak uygulamaları istenebilir. Bu çalışmada öğrencilerden öğrendikleri üst-alt vuruş dizilerini kullanarak kendi kısa melodik dizilerini oluşturmaları istenebilir. Yapılan çalışmalar öz değerlendirme formu veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

Destekleme Parmak pozisyonlarında güçlük çeken öğrenciler için yavaş tempolu parmak egzersizleri ve mızrapsız parmak baskısı çalışmaları uygulanabilir. Bu etkinlikler ile parmak esnekliği ve kas hafızası geliştirilmesi amaçlanır.

Mızrap vuruşlarının yönlerini karıştıran öğrenciler için oklarla gösterilmiş nota örnekleri (↓↑) kullanılarak adım adım tekrar yapılabilir. Her öğrenci, mızrap yönünü ve ritmik süreyi sesli olarak söyleyip çalmayı dener. Yapılan çalışmalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretim programına yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: ETÜT VE ESER İCRASI-I

Bu ünite de öğrencilerin udda buselik, mahur, rast, uşşak, hüseyini, bayati makamlarında yazılmış etüt ve eserleri müziksel çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 32

ALAN
BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık, E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistemati klik

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Türk Müziği Teori ve Uygulaması

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER SAB9. Müziksel Dinleme, KB2.18. Tartışma, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

UD.11.3.1. Udda buselik, mahur, rast, uşşak, hüseyini ve bayati makamlarında yazılmış etüt ve eserleri müziksel çalabilme

- Buselik, mahur, rast, uşşak, hüseyini ve bayati makamlarındaki etüt ve eserleri çözümler.*
- Uda özgü duruş, mızrap tutuş ve parmak pozisyonunu alır.*
- Uda özgü buselik, mahur, rast, uşşak, hüseyini ve bayati makamlarına uygun teknikleri kullanır.*
- Udda buselik, mahur, rast, uşşak, hüseyini ve bayati makamlarındaki etüt ve eserlerin müziksel bileşenlerini uygular.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ Çeşitli Makamlarda Etüt ve Eser İcrası

Anahtar Kavramlar bayati, buselik, hüseyini, mahur, rast, uşşak

ÖĞRENME KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; soru-cevap tekniği, açık uçlu sorular, tartışma, grup çalışması, sunum, poster, infografik, etüt çözümleme, eser çözümleme, bireysel eser çalma, grupla eser çalma, grup çalışması, performans görevi, gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, grup değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden buselik, mahur, rast, uşşak, hüseyini ve bayati makamlarının benzer ve farklı yönlerini ayırt etmeleri istenebilir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir.

Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin temel müzik bilgisi ve nota okuma yazma becerisine sahip ve udda temel icra tekniklerine hâkim oldukları varsayılır.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden müzik dinleme ve icra deneyimlerinden yola çıkarak bildikleri makam adlarını paylaşmaları istenebilir. Öğretmen, rast ve uşşak makamında iki etüt ile ud dinletisi sunabilir. Öğrencilerden bu örneklerdeki duygusal farklılıkları (neşeli-hüzünlü, parlak-yumuşak) tartışmaları ve bu dinletilerin kendilerinde uyandırdığı duyguları ifade etmeleri istenebilir. Öğrenciler bu hissiyatlarını bir etüt ve eser icrasıyla örneklendirebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin daha önce öğrendikleri ud tekniklerini kullanarak farklı duyguları nasıl anlatabilecekleri üzerinde düşünmeleri sağlanarak teknik beceriler ile müziksel duygu ve ifade biçimi çeşitliliği sağlayan makamlar arasında bağlantı kurulabilir.

Öğrencilerden kendi deneyimlerinden yola çıkarak ud icrasında pozisyonlar arasındaki farkı gözlemledikleri anı anlatmaları istenebilir. Öğrencilerin hem bedensel farkındalık geliştirebilmeleri hem de zihinsel açıdan derse hazırlanabilmeleri için bir müzik aleti çalışırken pozisyon değişimlerinin icrayı nasıl etkilediği üzerinde düşünmeleri için kısa bir fikir taraması gerçekleştirilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

UD.11.3.1

Öğrencilere "Farklı makamda bir ezgi çaldığınızda seslerin duygusu neden farklı gelir?" sorusu yöneltilir. Öğrencilere buselik, mahur, rast, uşşak, hüseyini, bayati gibi makam dizilerini içeren etüt ve eserler dinletilir (**SAB9**). Öğrencilerden dinledikleri örneklerde makam dizisini tanımlamaları ve hangi perdelerin karar/güçlü ses olarak kullanıldığını fark ederek makamı çözümlemeleri istenir (**E3.6, D7.1, OB9**). Bu süreçte Türk müziği teori ve uygulaması disiplininden yararlanılarak makam konusu ile ilişki kurulur. Geleneksel Türk müziği eserleri çalarken millî ve manevi değerlerin önemi hatırlatılır (**D19.3**). Öğretmen, öğrencileri farklı dinleme örneklerini karşılaştırmaya yönlendirir ve udun tınısının makamsal ifadeyi nasıl etkilediği üzerine kısa bir tartışma yürütülür (**KB2.18**). Tartışma sırasında öğrencilerden farklı düşüncelere karşı saygılı ve birbirlerine karşı nazik olmaları istenir (**SDB2.1, D14.1**). Uygulama aşamasında öğrenciler, uda özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonu alır (**E1.3, SDB1.2**). Ardından buselik, mahur, rast, uşşak, hüseyini ve bayati makam dizilerini ayrı ayrı icra eder. Her makamın dizisi, karar ve güçlü sesleri belirlenerek ud üzerinde uygulanır (**E3.6**). Öğrenci, uda özgü teknikleri ve makam özelliklerini kullanır; parmak pozisyonlarını, mızrap yönlerini ve geçiş hareketlerini makamın karakterine uygun biçimde düzenler (**E3.7, OB9, D7.2**). Bireysel yapılan çalışmalarda öğrenciler, etüt ve eserleri birlikte çalarak ritmik uyum ve entonasyon üzerinde çalışır. Öğrenciler; buselik, mahur, rast, uşşak, hüseyini ve bayati makamlarında yazılmış etüt ve eserleri icra ederken müziksel bileşenleri (süre, vurgu, dinamik ve tını) dikkatle uygular (**OB9, D7.2**). Çalışmaların sonunda öğrenciler kendi icralarını ses veya video kaydıyla değerlendirir, güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirleyerek gelişim raporu oluşturur (**SDB1.2, D16.1**). Son aşamada öğrencilerden seçtikleri bir makamda etüt ya da eser icrası sunmaları istenir. Bu süreçte öğrencilerin udda teknik doğruluğu koruyarak makam özelliklerini müziksel ifadeyle bütünleştirmeleri beklenir (**E3.2, OB9**). Performans görevi olarak öğrencilerden buselik, mahur, rast, uşşak, hüseyini ve bayati makamlarının benzer ve farklı yönlerini ayırt etmeleri istenebilir (**KB2.7**). Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme, görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir. Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin seçtikleri bir makamda kısa bir doğaçlama (seyir) denemesi yapmaları teşvik edilebilir. Bu çalışma, makamsal ifadeyi geliştirmeye ve udda özgün yorum gücü kazandırmaya yöneliktir. Gelişmiş gruplar Yorgo Bacanos, Cinuçen Tanrıkorur gibi farklı sanatçıların kayıtlarını dinleyip analiz edebilir; her birinin makamsal yorumunu, tını farkları ve icra tarzlarını tartışabilir. Yapılan çalışmalar öz değerlendirme formu veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

Destekleme Öğrencilerden öğrendikleri makamlarda etüt ve eserlerin tekrarını yapmaları ve öğretmen rehberliğinde entonasyon doğruluğunu geliştirmeleri istenebilir. Duruş, tutuş veya mızrap koordinasyonunda zorlanan öğrencilerle bire bir uygulama yapılabilir. Öğrenciler küçük egzersizlerle kas hafızası geliştirir. Temel düzeyde desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için ud pozisyonları ve mızrap yönlerini gösteren görsel kılavuzlar ve yavaş tempolu etüt kayıtları kullanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretim programına yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

12. SINIF

1. ÜNİTE: UDDA SES ÜRETİMİ-II

Bu ünite de öğrencilerin udda I. pozisyonda ses üretimi için yazılmış notaları müziksel çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN
BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistemati klik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2.Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER KB2.18. Tartışma, KB2.4. Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

UD.12.1.1. Udda I. pozisyonda ses üretimi için yazılmış notaları müziksel çalabilme

- I. pozisyonda ses üretimi için yazılmış notaları çözümler.
- Uda özgü duruş, mızrap tutuş ve parmak pozisyonunu alır.
- I. pozisyonda uda özgü ses üretimi tekniklerini kullanır.
- Udda I. pozisyonda ses üretimi için yazılmış notaların müziksel bileşenlerini uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ I. Pozisyonda Ses Üretme

Anahtar Kavramlar duruş, icra, nota, parmak, tutuş, I. pozisyon

ÖĞRENME KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, tartışma, etüt çalışma yaprağı, gösterip yaptırma, poster, dijital sunum, eser inceleme, eser çözümleme, öz değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, performans görevi ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden udda I. pozisyon tekniklerini gösteren kısa bir video çekmeleri veya dijital ortamda ud icrasına ait pozisyon örneklerini karşılaştıran görsel bir poster tasarımları istenebilir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir.

Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin temel müzik bilgisine ve çalgı gözlem becerisine sahip oldukları, temel ritim duygusunu geliştirdikleri ve dijital araştırma araçlarını kullanabildikleri varsayılır.

Ön Değerlendirme Süreci

Derse girişte öğrencilere ud icrasına ait kısa bir performans videosu izletilebilir. "Bir çalgı çalınırken duruş, tutuş ve parmak pozisyonu neden önemlidir?" sorusuyla öğrencilerin ön bilgileri yoklanabilir. Temel ritim duygusuna sahip öğrenciler udla ilgili bildiklerini ve gözlemlerini özetleyerek arkadaşlarıyla paylaşabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden kendi deneyimlerinden yola çıkarak pozisyonlar arasındaki farkı gözlemledikleri anı anlatmaları istenebilir. "Bir müzik aletini çalarken pozisyon değişimleri icrayı nasıl etkiler?" şeklindeki sorularla günlük yaşam ile müziksel icra arasında öğrencilerin bağlantı kurmaları sağlanabilir. Bu aşamada öğrenciler hem bedensel farkındalık geliştirebilir hem de duygusal açıdan derse hazırlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

UD.12.1.1

Öğrencilerden I. pozisyon için yazılmış etütleri incelemeleri istenir ve bununla ilgili kısa bir uygulama videosu izlemeleri sağlanır (E3.2). Yazılmış etütlerin icrası sırasında tele basacak parmakların I. pozisyonda sap üzerinde nereye konumlanması gerektiği öğretmen tarafından gösterilir. Öğrenciler; bu sırayı not ederek doğru duruş, tutuş ve parmak pozisyon tekniklerinin aşamalarını belirler (SDB1.1, E3.6). Gösterip yaptırma tekniği ile her öğrenci

doğru pozisyonu uygular, öğretmen bireysel düzeltmeler yapar (**SDB1.2**). Uygulama sonunda öğrenciler, I. pozisyon için yazılmış etütlerin icrası sırasında parmak numaralarını ve sıralarının birbirini nasıl tamamladığını açıklar. Duruş, tutuş ve pozisyonun ud hâkimiyeti üzerindeki etkisini örneklerle çözümler (**E3.6, SDB1.2**). Öğrencilerden bu etütleri I. pozisyonda çalmanın etkilerini tartışmaları istenir (**KB2.18**). Böylece öğrencilerin duysal derinliği anlamaları desteklenir (**SDB2.1, E3.1, D7.1**). Öğrenciler, aşamaları sıralayan ve bu aşamalar arası ilişkileri oklarla gösteren bir poster/dijital sunum hazırlayarak ürünleri akran geri bildirimiyle paylaşabilir (**SDB1.2, SDB2.1, E3.1, D16.3, OB2**). Öğrencilere “Bir nota farklı mızrap vuruşları ile çalındığında ses nasıl değişir?” sorusu yöneltilir ve öğrencilerin konuya ilgileri çekilir (**E1.1**). Öğrenciler, öğretmen tarafından gösterilen kısa video veya icra kayıtlarını izleyerek mızrap vuruş yönlerinin ses üzerindeki etkilerini gözlemler. Farklı mızrap dizilerinin tını, ritmik vurgu ve dinamizme etkisini tartışır. Öğrenciler tartışma sırasında arkadaşlarına nazik davranır (**SDB2.1, D14.1**). Öğrenciler, çalışılacak etüt ve eserlerdeki notaları çözümleyerek I. pozisyonda doğru parmak kullanımını belirler ve mızrap vuruş yönlerini ilişkilendirir (**KB2.4, E3.7, OB9**). Geleneksel Türk müziği eserleri çalınırken öğrencilere millî ve manevî değerlerin önemi hatırlatılır (**D19.3**). Öğretmen parmak geçişleri, entonasyon ve mızrap kontrolünü değerlendirir. Performans görevi olarak öğrencilerden udda doğru duruş ve tutuş tekniklerini gösteren kısa bir video çekmeleri, dijital ortamda ud icrasına ait doğru ve yanlış duruş örneklerini karşılaştıran görsel bir poster tasarlama istenebilir. Ayrıca öğrenciler udda I. pozisyon tekniklerini gösteren kısa bir video çekebilir veya dijital ortamda ud icrasına ait pozisyon örneklerini karşılaştıran bir poster tasarlayabilir. Bu süreçte bilişim teknolojileri ve yazılım disiplininin yararlanılarak dijital ürün tasarımı ve geliştirme konusu ile ilişki kurulur. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir. Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir (**SDB1.2**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler Yorgo Bacanos, Cinuçen Tanrıkorur gibi farklı ud icracılarından özellikle I. pozisyonda icra edilmiş eserleri dinleyip analiz edebilir. Bu icralarda kullanılan mızrap vuruşu çeşitleri, dinamik kullanımı ve parmak pozisyonları üzerine gözlemler yaparlar. Öğrencilerden I. pozisyonla ilgili öğrendikleri dizileri kullanarak kendi kısa melodik dizilerini oluşturmaları istenebilir. Yapılan çalışmalar öz değerlendirme formu veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

Destekleme I. pozisyon icrasında güçlük çeken öğrenciler için daha ağır tempolu parmak egzersizleri ve mızrapsız parmak baskısı çalışmaları uygulanabilir. Bu etkinlikler, parmak esnekliği ve kas hafızasını geliştirmeyi amaçlar.

Parmak numaralarını karıştıran öğrenciler için ilgili notaların üzerine parmak numaraları yazılabilir. Her öğrenci, icra etmeden önce I. pozisyon için parmak numaralarını söyler; mızrap yönünü ve ritmik süreyi sesli olarak söyleyip etüd/eseri çalmayı dener. Yapılan çalışmalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretim programına yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: TEKNİK ÇALIŞMALAR

Bu ünite de öğrencilerin udda vibrato (titreşimli), legato (bağlı) ve staccato (kesik kesik) tekniklerini kullanarak eserler çalabilmeleri hedeflenmektedir.

DERS SAATİ 23

ALAN
BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitiklik

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Türk Müziği Teori ve Uygulaması

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER SAB9. Müziksel Dinleme, KB2.18. Tartışma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

UD.12.2.1. Udda vibrato, legato ve staccato teknikleri için yazılmış etütleri müziksel çalabilme

- Vibrato, legato ve staccato teknikleri için yazılmış etütleri çözümler.
- Uda özgü duruş, mızrap tutuş ve parmak pozisyonunu alır.
- Uda özgü vibrato, legato ve staccato tekniklerini kullanır.
- Udda vibrato, legato ve staccato teknikleri için yazılmış etütlerin müziksel bileşenlerini uygular.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Vibrato, Legato ve Staccato Teknikleri

Anahtar Kavramlar legato, staccato, vibrato

ÖĞRENME KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu üniteadaki öğrenme çıktıları; soru-cevap tekniği, açık uçlu sorular, tartışma, etüt çözümleme, eser çözümleme, bireysel eser çalma, grupta eser çalma, grup çalışması, performans görevi, gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, grup değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden bir etüdü legato tekniğini kullanarak çalmaları istenebilir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve gör-selleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir.

Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin 11. sınıf seviyesinde temel çalgı hâkimiyetini kazandıkları, parmak baskısı ve mızrap tekniklerini öğrendikleri varsayılır.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere “Bir çalgının sesine ifade kazandıran unsurlar neler olabilir?” sorusu yöneltilebilir. Öğrencilerden vibrato, legato, staccato gibi teknikleri daha önce hangi müziklerde duyduklarını veya gördüklerini paylaşmaları istenebilir. Öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkarmak amacıyla farklı ud icralarından kısa örnekler dinletilebilir. Her örnekteki ses geçişleri, süslemeler ve tını farkları üzerine konuşularak öğrencilerin gözlem yeteneği harekete geçirilebilir. Öğrencilerden dinledikleri örneklerde hangi tekniklerin kullanılmış olabileceğine dair tahmin yürütmeleri istenebilir. Cevaplar doğrultusunda öğrencilerin mevcut bilgi düzeyleri belirlenebilir.

Köprü Kurma

Günlük hayatımızda bir konuşma esnasında kullanılan tonlama ve vurgular, anlatım gücünü nasıl etkiliyor ve mesaj çeşitliliği sağlıyorsa müzikteki icra tekniklerinin de müziksel anlatım gücüne bu yönde katkı sağladığına değinilerek bir benzetme yapılabilir. Öğrencilerin bu konu hakkında kısa süreli fikir paylaşımında bulunmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

UD.12.2.1

Öğrencilere vibrato, legato ve staccato tekniklerinin ud icrasındaki rolünü fark ettirebilmek için farklı icralardan kısa video veya ses örnekleri dinletilir (**SAB9**). Öğrenciler, dinledikleri örneklerde hangi tekniklerin kullanıldığını tahmin eder ve ses geçişleri arasındaki farkları tartışır (**SDB2.1, D7.1, KB2.18**). Bu süreçte Türk müziği teori ve uygulaması disiplininin yararlanılarak makam konusu ile ilişki kurulur. Kısa bilgi kartları ve görseller aracılığıyla her tekniğin tanımını yapar. Bu tekniklerin uygulanışı ve ud üzerindeki etkisini inceler. Öğrencilerden kendilerine verilen etüt ve eserler üzerinde bu teknikleri kullanacakları bölümleri seçerek verilen etüt ve notaları çözümlemeleri istenir (**OB9, E3.6, D16.3**). Geleneksel Türk müziği eserleri çalınırken öğrencilere millî ve manevî değerlerin önemi hatırlatılır (**D19.3**). Öğrenciler uygulama aşamasında udda doğru duruş ve tutuş pozisyonunu alır. Öğretmen bu süreçte yalnızca yönlendirici rol üstlenir. Öğrenciler seçilen etüt ve eserler üzerinde vibrato, legato ve staccato tekniklerini kullanır. Her bir tekniğin ses kalitesi, geçiş yumuşaklığı ve tınısı üzerindeki etkilerini karşılaştırır (**SDB1.2, D7.1**). Öğretmen rehberliğinde gruplar oluşturulur. Grup üyeleri kendi icralarını ses veya video kaydıyla değerlendirir ve birbirlerine yapıcı geri bildirim sunar (**SDB2.2, E3.2, OB9, D14.1**). Öğrenciler, verilen notaları çalgısı ile seslendirirken onlardan ud icra tekniklerini yerinde kullanmaları ve müziksel bileşenleri (süre, vurgu, dinamik ve tınısı) doğru ve etkili bir şekilde uygulamaları istenir. Her öğrenci kendi icrasını gözlem formu, kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirerek güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirler. Performans görevi olarak öğrencilerden bir etüdü vibrato tekniğini kullanarak icra etmeleri istenir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir. Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

İleri düzey uygulama olarak öğrencilerden öğrendikleri teknikleri içeren bir mini performans bestesi ortaya koymaları veya doğaçlama parça oluşturmaları istenebilir. Yapılan çalışmalar öz değerlendirme formu veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

Destekleme

Öğrencilere mızrap ve parmak koordinasyonunu geliştirmeye yönelik yavaş tempolu etütler sunulabilir. Öğrencilerin bu etütlerde sadece bir teknik üzerine yoğunlaşmaları sağlanır.

Teknikleri karıştıran veya uygulamada güçlük yaşayan öğrenciler için bireysel geri bildirim ve tekrar çalışmaları yapılabilir. Kısa geri bildirim notları ve gözlem formu ile öğrencinin ilerlemesi takip edilebilir. Yapılan çalışmalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretim programına yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: ETÜT VE ESER İCRASI-II

Bu ünite de öğrencilerin udda kürdi, acemkürdi, muhayyerkürdi, hicaz ve nihavent makamlarında yazılmış etüt ve eserleri müziksel çalabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 23

ALAN
BECERİLERİ SAB11. Müziksel Çalma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistemati klik

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Türk Müziği Teori ve Uygulaması

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER KB2.14. Yorumlama, SAB9. Müziksel Dinleme, KB2.15. Yansıtma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

UD.12.3.1. Udda kürdi, acemkürdi, muhayyerkürdi, hicaz ve nihavent makamlarında yazılmış etütleri ve eserleri müziksel çalabilme

- Kürdi, acemkürdi, muhayyerkürdi, hicaz ve nihavent makamlarındaki etüt ve eserleri çözümler.*
- Uda özgü duruş, mızrap tutuş ve parmak pozisyonunu alır.*
- Uda özgü kürdi, acemkürdi, muhayyerkürdi, hicaz ve nihavent makamlarına uygun teknikleri kullanır.*
- Udda kürdi, acemkürdi, muhayyerkürdi, hicaz ve nihavent makamlarındaki etüt ve eserlerin müziksel bileşenlerini uygular.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çeşitli Makamlarda Etüt ve Eser İcrası

Anahtar Kavramlar

acemkürdi, hicaz, kürdi, muhayyerkürdi, nihavent

ÖĞRENME KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, tartışma, etüt/eser inceleme, etüt/eser çözümlleme, bireysel eser çalma, grupta eser çalma, grup çalışması, performans görevi, gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, grup değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden acemkürdi ve hicaz makamlarında etüt ve eser icra etmeleri istenebilir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir.

Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin temel müzik bilgisine ve nota okuma yazma becerisine sahip ve udda temel icra tekniklerine hâkim oldukları varsayılır.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden müzik dinleme ve icra deneyimlerinden yola çıkarak bildikleri makam adlarını paylaşmaları istenebilir. Öğretmen kürdi, acemkürdi, muhayyerkürdi, hicaz ve nihavent makamlarında ud dinletisi sunabilir. Öğrenciler, bu örneklerdeki duygusal farklılıkları (neşeli-hüzünlü, parlak-yumuşak) tartışıp bu dinletilerin kendilerinde uyandırdığı duyguları ifade edebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden günlük yaşamları içerisinde yaşadıkları farklı duygu durumları üzerinde düşünmeleri istenerek Türk sanat müziğindeki makamların da icrayı dinleyen insanların ruh hâlleri üzerinde benzer etkiler oluşturduğu belirtilebilir. Ne tür müziksel ritim kalıplarının kendilerinde ne tür hisler oluşturduğu üzerinde fikirlerini paylaşmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamalar

UD.12.3.1

Öğrencilere “Farklı makamda bir ezgi çaldığınızda seslerin duygusu neden farklı gelir?” sorusu yöneltilir. Öğrencilerden önceki derste topladıkları makam bilgileri hakkında yorum yapmaları istenir (**D7.2, KB2.14**). Böylece öğrenciler, öğrenmiş oldukları kuramsal bilgileri icraya aktarma konusunda düşünmeye yönlendirilir. Öğrencilere kürdi, acemkürdi, muhayyerkürdi, hicaz, nihavent türünde basit makam dizilerini içeren etüt ve eserler dinletilir (**SAB9**). Bu makamların Türk müziği ve Türk kültüründeki önemine vurgu yapılır ve bu makamlardan bestelenen eserlerin şifahanelerde tedavi amaçlı kullanıldığı belirtilir (**D19.2**). Öğrencilerden dinledikleri örneklerde makam dizisini tanımlamaları ve hangi perdelerin karar/güçlü ses olarak kullanıldığını fark ederek makamı çözümlemeleri istenir (**E3.6, OB9**). Bu süreçte Türk müziği teori ve uygulaması disiplininden yararlanılarak makam konusu ile ilişki kurulur. Öğretmen, öğrencileri farklı dinleme örneklerini karşılaştırmaya yönlendirir. Öğrenciler uygulama aşamasında uda özgü doğru duruş ve tutuş pozisyonu alır (**SDB1.2**). Ardından kürdi, acemkürdi, muhayyerkürdi, hicaz ve nihavent makam dizilerini ayrı ayrı icra eder. Her makamın dizisi, karar ve güçlü sesleri belirlenerek ud üzerinde uygulanır (**E3.6, OB9**). Bu süreçte öğrenciler, uda özgü teknikleri ve makam özelliklerini kullanır; parmak pozisyonları, mızrap yönleri ve geçiş hareketlerini makamın karakterine uygun biçimde düzenler (**E3.7, OB9, D7.2**). Öğretmen rehberliğinde gruplar oluşturulur. Grup üyeleri, etüt ve eserleri birlikte çalarak ritmik uyum ve entonasyon üzerinde çalışır. Öğretmen, bu süreçte öğrencilerin doğru teknikleri uygulamasına rehberlik eder ve onları yönlendirir ancak doğrudan müdahale etmez (**SDB2.2**). Öğrenciler; kürdi, acemkürdi, muhayyerkürdi, hicaz ve nihavent makamlarında yazılmış etüt ve eserleri icra ederken müziksel bileşenleri (süre, vurgu, dinamik ve tını) dikkatle uygular (**OB9, D7.2**). Çalışmaların sonunda öğrenciler kendi icralarını ses veya video kaydıyla değerlendirir, güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirleyerek gelişim raporu oluşturur (**SDB1.2, D16.1, KB2.15**). Son aşamada öğrencilerden seçtikleri bir makamda etüt ya da eser icrası sunmaları istenir. Bu süreçte öğrencilerin udda teknik doğruluğu koruyarak makam özelliklerini müziksel ifadeyle bütünleştirmeleri beklenir (**E3.2, OB9, D14.2**). Performans görevi olarak öğrencilerden acemkürdi ve hicaz makamlarında etüt ve eser icra etmeleri istenebilir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir. Performans görevi; gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, grup değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin seçtikleri bir makamda kısa bir doğaçlama (seyir) denemesi yapmaları teşvik edilebilir. Bu çalışma, makamsal ifadeyi geliştirme ve udda özgün yorum gücü kazandırmaya yöneliktir. Öğrenciler; Udi Nevres Bey, Mutlu Torun gibi farklı ud icracılarının kayıtlarını dinleyip analiz ederek her birinin makamsal yorumu, tını farkları ve icra tarzlarını tartışabilir.

Destekleme Öğrencilerden öğrendikleri makamlarda kısa dizi tekrarları yapmaları ve öğretmen rehberliğinde entonasyon doğruluğunu geliştirmeleri istenebilir. Duruş, tutuş veya mızrap koordinasyonunda zorlanan öğrencilerle bire bir uygulama yapılabilir. Öğrenciler, küçük egzersizlerle kas hafızası geliştirir. Temel düzeyde desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için ud pozisyonlarını ve mızrap yönlerini gösteren görsel kılavuzlar ve yavaş tempolu etüt kayıtları kullanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Öğretim programına yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

